

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dijous 10 de Novembre de 1898

Núm. 3.749

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
En provincies trimesstre. 3.50
Extranger y Ultramar. 7
Anuals, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d' una acceptació general, son las millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

TÓS

La que paga més contribució de la província.

Ceps americans

Hort de D. PAU ABELLÓ (prop de la carretera de Tarragona)

ARRÉLATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTENTICITAT GARANTIDA.

Pera tractar, al mateix hort ó a casa del propietari, carrer del Roser, núm. 4.

Secció doctrinal

Una Renaixensa

La *Clavallina* de Perpinyà, Revista Literaria del Rosselló, en son número corresponent al mes de Setembre, publica baix aquest títol un hermós article que interessa directament a Catalunya.

Encara que la revista *Catalonia* n' ha donat a conèixer alguns paràrrafs, Lo Somatent faltaria a la tasca que s' ha imposat si no l' acullís, ab l' entusiasme que s' mereix, en sas columnas. En tant esperem per un altre dia donarli una rahonada contesta, héusel aquí traduhit ab tota fidelitat.

Després d' algún temps de moviment catalanista, sembla que l' idea va germinant també en lo Rosselló. Encare que inconscient, ja que germina en la massa del poble, no deix perxó d' ésser real ni menys important. Nostre hermosa llengua catalana, tan desnaturalisada per l' influencia dels idiomas vehins, sobretot per l' influencia francesa, sembla volguer empendre una nova vida refrescantse de nou en sa font mes pura. Es una mena de Renaixement lo que s' està efectuant.

Mes, preguntarà algú, a que deu atribuhirse aquesta Renaixensa, ja que aquest nom pot donárseli en realitat? Es ben senzill: a l' invasió del Rosselló dels minyons desertors catalans destinats a anar a Cuba. Fa ja mes de dos anys que ls catalans d' Espanya passen los Pyreneus pera sustraures a las grans lleyas que s' destinan a Cuba; s' estableixen entre nosaltres. Resulta donchs natural que de las relacions continuas d' aqueixos obrers ab los obrers rossellonesos neixi una fusió d' aqueixas dugas varietats d' una mateixa llengua; lo catalá cispirenaich y l' catalá transpirenaich. Quan dich varietats de una mateixa llengua, vull dir senzillament varietats de pronunciació; puig la major part de paraulas empleadas per nosaltres, no difereixen mes que per la pronunciació de las mateixas empleadas al altre banda dels Pyreneus.

Lo que veritablement es de doldre, es que ls rossellonesos, principalment los de la plana, hagin deixat perdre moltas paraulas que s' mereixian ser ben conservadas. L' instrucció, mes atesa que n las vilellas de montanya, ha arruinat a la llengua catalana, tan bella, tan rica y tan pintoresca. Talment sembla que la major part de nostres famíllias obreras, s' en donin vergonya de parlar en catalá als seus fills com de sentirlos parlar a ells. Podria algú dirme perqué? Será que l' us del catalá exerceix una influencia perniciososa sobre ls estudis del noy? Aixó no es veritat; jo mateix m' he pogut convencer d' aquest fet: lo noy, seguint aqueix metode, acaba per parlar un llenguatge estrany que no es ni catalá ni francés. Aixó es causat de que sa familia, no coneixent suficientment la gramática francesa, o tenintla ja oblidada, destróssin ab la major bona voluntat la llengua oficial. Deixen donchs fer al mestre d' escola! Lo que s' per ma part, confesso que si m' en dono vergonya

per res d' aixó, es de no conèixer prou la llengua de ma província.

No pretench pas implantar definitivament entre nosaltres lo catalá d' Espanya. Puig si per sa part lo dialecte rossellonés ha sofert la influencia francesa, d' altre part lo dialecte barcelonés ha sofert l' influencia castellana; si be menos sensible. Lo bressol de nostra patria catalana, ha conservat per molt temps y ho conserva encara, l' autonomia de las costums y la del llenguatge, que Catalunya tingué junt ab la autonomia política. Lo que jo voldria, lo que jo crech veure en camí de realisar-se, es una fusió dels dos dialectes. Los catalans de Fransa, y ls catalans d' Espanya parlaren la mateixa llengua en altre temps. Perqué, donchs, no han de procurar parlarla avuy?

Ja sé que ls rossellonesos, per certa mala voluntat, sentan una especie d' antipatia envers los barcelonins establerts entre nosaltres. No vull pas examinar las causas que han donat origen a aqueixa expressió de despreci: «Son una colla d' espanyols». Vaja si be es cert que porten sanch gala a las venas (y fins sanch gascona probablement) no hi ha en nosaltres sobretot un fondo catalá, que s' desvetlla aixís que deixen nostre pais y que es causa que fins la gent del Llenguadoch ens prengui per espanyols?

Sapiguém donchs ser lo que som; no ns en donguem vergonya d' ésser catalans. Cantém las causas catalanas del Rosselló, ajuntém al nostra repertori las que ns venen d' Espanya, portadas pels desertors y ls cantants ambu ants. Ja que ls poetes catalanistas no forman legió entre nosaltres, anémlos a cercar per altre part. Jo puch assegurar que l' poble escolta ab gust aqueixas cançons. Mellor que mellor. Parlém catalá a aqueixos catalans d' Espanya, y parlem son mateix catalá. Nostra llengua rossellosa no hi perdrá pas res, al contrari. Vindrà un dia en que Catalunya se referá de nou y en que ls catalans no serán una part francesos y una altre espanyols. No oblidem que l' Rosselló y la Cerdanya, ants d' ésser francesos, sigueren catalans; los Comtats de Barcelona y de Valencia, ans d' ésser castellans foren catalans. Ha de venir donchs un dia en que no hi haja Pyreneus entre nosaltres.

La decentralisació haurá donat un pas mes al dia qu' hagi unit per la llengua y per la mútua simpatia las dugas fraccions trencadas de la Catalunya antiga. Sigué massa gloriosa perqué puga morir tan miserablement. Per aixó reclamo ab tot mon cor la Renaixensa catalana, y espero que tots los veraders catalans s' uniran a mi pera afavorir ab totes sas forsas l' exclatament de l' era nova que deu obrirse pera la literatura Rossellonesa.

ALFONS TALUT.

La llengua catalana

Los poetes s' han fet célebres escrivint en son idioma natiu. Cervantes, Milton, Fenelón, Tasso, Boileau, etcétere, etc. sien testimonis d' aquesta veritat. Las ideas se forman en nostre enteniment en lo llenguatge que s' apréu en la infancia, y qui parla ó escriu en

altre es en cert modo un traductor. Lo geni peculiar de cada llengua dificilment s' adquireix ab lo sol estudi. Y per qué un habitant de las riberas del Ter, Llobregat ó Fluviá, no ha de poder aspirar a la gloria ab son idioma, éssent tan fértil, tan armonios, tan ristos, tan original ab sa immensitat de monosílabos? Se dirá que es una llengua morta? Es una falsedat: no es morta una llengua coneguda desde Toloosa de Fransa fins als regnes d' Aragó y Valencia é islas Balears; no es morta quant apenes hi ha poble en Europa ni América, en que no respiren alguns que la poseheixen. Se tractará de gerigonsa? Es una calumnia; puig está arreglada a las lleyes gramaticals; y té voluminosos y perfectes diccionaris.

MIQUEL ESTORH y SIQUÉS.

(De Lo Teatro Regional).

Espigolant

Traduhim del *Diario de Barcelona* los següents paràrrafs d' una correspondencia de Manila del dia 28 de Setembre:

«Manila 28.

»Continúan las forsas yankees d' ocupació entregadas al alcohol, produhint escándols inaudits y deixant als insurrectes que cometin tot género de desmans.

»Las últimas provincias de Luzón, Albay, Sonagon y Camarines caygueren a principios de la semana en poder dels insurrectes. En las duas primeras tot aná bastant tranquil y pogué salvarse la colonia. De la darrera s' detallan horrors, dels que s' pot conèixer quelcom per lo relato d' un fugitiu que publica «La Voz Española».

»Pero ahont més resalta l' abús y la falta de conciencia en tot es en la marina: mentres se posa en moviment per los mars lo que ns queda d' escuadrilla pera perseguir als barcos piratas, sense que s' logri cap éxit, perqué d' haverhi es de la marina mercant, com succéhi ab lo «Churrucas» de la Marítima, lo general Montojo disposa que s' arbori l' insignia del almirall en lo canoner «Elcano» y que s' considerin embarcats en lo mateix recomanats seus, que . . . . no s' moguin de Manila.

»Per si aixó fos poch, permet que vagin los mariners per los carrers demanant almoyna, morts de fam, avans que consentir enviar a Ollés las relacions del seu personal pera reaccions, perqué l' quefe yankee no las demani a éll, sino a Jáudenes, lo que considera lesió a sa dignitat.»

»Los barcos de cabotaje tenen que agregar, a sos temors d' ésser apressats per los piratas, ó de que se ls hi sublevin sos tripulants, l' impost que se ls hi cobra en los ports insurrectes, y además, al arribar a Manila, sos passajers, després de minuciosos regoneixements personal, se ls hi exigeixen vinticinch céntims de pes per cada bulto d' un equipatge que vulguin desembarcar.

»Com si aixó fos poch, los barcos que tenen necessitat de fer travalls de carga ó descarga en horas extraordinarias, han de solicitar de la Capitanía del port

que envihi'l número de soldats que li sembli pera custodia del barco y assigni'l pago de dos pesos per hora pera son treball, que consisteix en retardar tot lo possible las operacions del barco, pera que durin més, y per lo tant, cobrar més.

»Lo dia 25 entrá á la bahía lo «Mac-Kullof», portent apressat lo vapor insurrecte «Pasig», que venia ab carregament d'armas.»

«Es de tenir en compte que Luzón, per protecció yankee marcada, se troba avuy tota en poder dels insurrectes.

»Y no es d'oblidar que aspirin á quedarse ab Luzón. De modo que'l favor que nos brindan no pot ser més interessat... per lo compte que'ls hi té.

»Ultima nota de la seguritat personal dels espanyols á Manila.

»Fondejada una goleta, devant de la Capitanía del port, ahir la nit fou cosit á punyaladas per la tripulació son capitá D. Odon Fernandez Chco. Ningú s'ha entretingut en buscar als assessins.»

«Manila 30.

En lo vapor que sortirà de Hong-Kong lo dia 8 hi van los generals Montojo y Sostoa, cridats per aqueix govern.

»Per cert que, mentres cada vegada s'fa més difícil que un presoner dels indis arribi á Manila, lo fill de Sostoa, que caygué en son poder lo 13 d'agost, quan la rendició, aparegué ahir y arribá á temps pera embarcarse demà ab lo seu pare.»

«Desembarcats tots los capitans espanyols, per sa falta de seguritat, no obstant la bandera yankee que protegeix als barcos de cabotatge, s'han encarregat d'ells patrons indis y en l'acte han comensat los embarchs d'armas pera Vissayas en dits barcos, sense impedirho las autoritats yankees de marina.»

Sense comentaris.

Los cambis á 361

Més que tots los escrits dels periódichs anunciant un catclisme pera quan se firmi la pau, la cotisació dels franchs es lo que s'busca avuy primer en los diaris. Y es que no haventhi estabilitat en los cambis se fá difícil sino imposible la vida industrial y comercial.

Del agricultor més humil fins al gran productor, que ha de comptar ab llarchs plassos pera realisar un negoci, buscan en la cotisació la guia y la resolució dels seus negocis. La baixa dels franchs es donchs avuy lo tema de totes las conversas, com avans ho havia sigut la puja sobtada.

Y cosa curiosa, ni la puja fou justificada, ni la baixa tampoch ho es; y aquestas anormals oscilacions, que desorienta tota previsió y càlcul, es lo que més dany causa al país productor.

La moneda regula las transaccions comercials y aquí la moneda té un valor fictici: la ley de la oferta y de la demanda tan sols, es la que intervé en la cotisació de franchs y per aquest sol motiu no hi pot haver la estabilitat que s'necessita pera treballar ab tranquil·litat.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

del dia 9 de Novembre de 1898

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	757	93		41	Núvol	
3 t.	757	87				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.
9 m.	Sol. 17	13	15	E.	Cun Nin	08
3 t.	Sombra 29		18	E.		05

En l'expres de Barcelona d'ahir á la nit arribá á aquesta ciutat després de llarga ausencia, nostre bon amich y company don Pau Font y de Rubinat.

Alguns amichs anaren á rebrel y no foren en mes gran número los que li pogueren donarli aquest testimoni de la consideració y apreoi per ignorar sa arribada.

Nosaltres li doném en aquestas ratllas la benvinguda.

Després de llarga y penosa malaltia, morí ahir, á la prematura edat de 18 anys nostre convehí don Ig-

nasi Borrás Vendrell, qui contava numerosos amichs entre'l jovent de sa edat en nostra població.

A tres quarts d'onze del matí d'avuy tindrà lloch son enterro, sortint lo convoy mortuori de la casa número 20 del carrer de Sant Esteve, aprofitant molts de sos amichs aquesta trista ocasió pera demostrar al finat lo carinyo y amistat ab que'l distingiren en vida.

Segons nostras noticias avuy mateix probablement s'encarregará de la presidencia de la secció de Foment del Ajuntament, nostre amich don Pau Font y de Rubinat.

Confíem en que la acció y activitat de nostre amich, se farà sentir prompte en aquella secció tan important del municipi.

Un colega de Tarragona publicava avans d'ahir lo següent sueltó:

«Dicen de Reus que la Sociedad Electro Reusense está en tratos para adquirir la propiedad de un salto de agua del Ebro, y que pueda producir unos 18.000 caballos de fuerza, con destino á la ciudad citada, á la que podrán facilitar toda la que necesitan para el movimiento de sus manufacturas y para el alumbrado eléctrico.»

Que nosaltres tinguém coneixement y que'n tinguin personas pèritas, lo salt d'aygua de més potencia al Ebro, descomtant lo de Plix que ja está utilitat, es d'uns 3.000 cavals de forsa y no de 18.000, lo qual son bastants menos.

Are, podria ser que aquell colega rebés la noticia per conducte d'algú d'aquells que temps enrera pregonavan entussiasmsats per aquesta ciutat la nova de que una societat belga volia ferosos felissos, portant á Reus la forsa eléctrica d'un salt d'aygua del Ebro, de molts mils cavalls.

Ja está vist, l'Ebro té de ferosos felissos; d'allí té de venir l'aygua pera'l rego de tota la comarca y la forsa pera funcionar nostras fábricas, pero ja estém veient que si d'allí tenim que esperarho ja'ns en podem anar al llit en dijú y á las foscas.

La Societat Colombòfila de Catalunya ha efectuat desde las Borjas del Camp, á 98 kilòmetres d'aquesta ciutat, un concurs per séries de tres colomins, qual resultat fou inmejorable, á pesar del temps plujós que tingueren durant lo viatge.

Obtingueren premis los colomars següents: primer, La Llave; segon, Marqués de Camps; tercer, Robert; quart, Guasch, y quint, Robert.

Per no haverse reunit prou número de senyors regidors ahir l'Excm. Ajuntament no va poguer celebrar sessió de primera convocatoria.

Segurament avuy tindrà lloch en lo Teatro Fortuny l'estreno en aquesta ciutat de la comedia francesa «Los Domadores» arreglada á la escena castellana.

Hem rebut lo número corresponent al mes d'Agost de la interessant revista, «Butlletí del Centre Excursionista» de Barcelona, lo qual conté lo següent sumari:

Excursió espeleológica á la Bancó, les Barbetes y singles de Bertí (acabament), per Nòbert Font y Sagué. —De Berga á Bescaran y á Andorra, per Arthur Osona. —Novas. —Fulletí 21 de Lo Lluçanes. —Fototipia: Iglesia del Voló (Vallespir).

Fem avinent á nostres lectors que'l dia 25 del mes que s'acaba'l plasso pera poguer adquirir las cédulas personals sense recàrrech.

Passada dita fetxa s'hi carrega lo 140 per cent sobre son valor.

Per dos quarts de nou del vespre están cridats per la Junta Directiva de la Associació Agrícola de Beus y sa comarca tots los propietaris agricultors que tinguin la brisa encupada en los cups de la mateixa, á una reunió que tindrà lloch á dos quarts de nou del vespre d'avuy en lo primer pis de la casa núm. 15 del carrer de la Galera.

Hem rebut un exemplar del volúm de poesias que acaba de publicar lo poeta D. Anton Basquets y Panset ab lo títol «Lliroya».

Agrahim l'envio y prometém ocupárnosen en un de nostres proxims números.

També ahir tinguérem un ruixadet que vingué á refrescar lo fanch de nostres carrers y plassas.

Al mitj-dia lo cel se desentrenyina en part dels núvols que'l cubrian y alguns moments vegerem lluhir lo Sol.

Un fet que serveix pera demostrar una vegada més la manera incalificable com va la Administració que depèn del Estat va succehir ahir en las oficinas de la Companyia Anónima de Tranvías de Barcelona, Ensanxe y Gracia, que publicuém sense comentaris.

Aquestas empresas industrials venian contribuint al Estat ab una cantitat determinada per metro de via utilitat y una altra per cada caballería empleada en lo servey, pero la ley de Presupostos de 28 de Juny darrer, publicada en la «Gaceta» del 29 del mateix mes, derogat la expressada forma contributiva, disposa que, á comptar desde l'actual exercici económic, las empresas que s'trobin en certes condicions, y en ellas están las duas de tranvías esmentadas, constitueixin ab un tant per cent de sas utilitats.

En vista d'aquesta nova prescripció legal, las Companyias de tranvías accediren, encara que no hi tenen cap obligació, á l'Administració d'Hisenda, demanant que s'fessin los treballs ó s'prenguessin las disposicions necessarias pera poder pagar la suma corresponent en temps oportú.

La petició de las Companyias no sabem la sort que haurá corregut, pero es lo cert que un agent executiu las hi va requerir fianse, que, ab los recárrechs imposts per no haverho fet en los plassos marcats, paguin onze mil y pico de pessetas que importan los rebuts de contribució del primer trimestre del exercici económic corrent per metros de via y número de caballerías, segons avans venian pagant.

Inútil va ser que'l director de la Companyia y'l seu advocat fessin present que no era del cas pagar un impost no autorisat per cap ley, ans be, derogat y substituït ab un altre equivalent per la de presupostos vigents.

A pesar de totes las protestas é incorreguent, segons personas pèritas, en un verdader y caracterisat, delictu d'exacció legal, l'agent executiu, acompanyat d'un agutzil y de dos testimonis y provehiu de tots los documents necessaris, se va presentar ahir al matí en las oficinas de las Companyias, trabant embarch per la cantitat que va considerar bastant pera cubrir l'import dels rebuts, recárrechs y costas.

En lo Museu Episcopal de Vich y durant los mesos de Setembre y Octubre entre las seccions més antigas s'hi han colocat dos trossos de petxina ab evidents senyals d'industria humana, trobats en lo Puig de Tona y pertanyents als temps proto-històrics; un hermós corallet format per quinze granets, un d'ells de malaquita y de vidre ls demés, d'entre ls que'n sobressurt un exemplar fet en mosaych de quatre colors, regalo de D. Joseph Balet que'l trobá en una tomba de Castellfullit de Riubregós; dos unguentaris y duas lucernas, procedents de la Alexandria romana, regalats per l'Excm. senyor D. Frederich Raurel.

De temps posteriors s'han rebut una hermosa porta, adornada ab abundancia de perns, varietat de ferraduras, forrellach y anella, del sigle XII ó XIII; una notable imatge de la Mare de Deu ab son Fill á la falda, canservant en tota sa integritat sa riquissima é interessant decoració del sigle XIII; uns interessants fulls de llibre de tons, del sigle XIII, ab la anotació completa d'una Prosa y una Gloria inédits; una escultura de fusta, de Jesús Crucificat, pertanyent al sigle XV; una taula ab dos compartiments que mostran escenas de la vida de Sant Bernat de Claraval, de principis del sigle XV; duas claus gòticas, cinch varietats de rajolas catalanas y valencianas, del sigle XVI; un porró, del sigle XVIII, ab latticinis y brocal de tricorni; una valiosa pessa de pit, d'or, esmalt y pedreria, magnífica mostra d'orfebreria catalana, del sigle XVII, que ha regalat don Geroni Codina y Sert; una colecció de deu planxas de coure, gravadas en talla dolsa y firmadas per Pauner, Valls, Sabater, Boix, y Vandenden, molt notables, principalment las dels dos últims, y un idolet boliviá ab una agulla peruana, enviats per D. Francesch Usich.

També, gracias al desprendiment de D. Joseph Gros y de la senyora Vinda de Cuadras, s'ha pogut formar una colecció d'obras d'esculptors catalans, del sigle XVIII y principis del present, figurant desde are exposats, al costat dels que hi havian, vintidós bocetos d'obras escultòriques, originals dels Reals, Cuadras, Travé, Xacó, Muns y Gros, y vintissis dissenys d'altars projectats per los Reals y Gros.

Desde Janer á Desembre de 1897 mo riren á Cuba los següents soldats naturals d'aquesta provincia: Francisco Arrió Bosch, d'Arbós; Ramon Avellá Romero, de la capital; Joan Arnal Pesquerolas, de Xerta; Ramon Tomàs Culbi, de Caba; Joan Soli Vila, de Corbera; Joseph Seberinos Mateos, Joseph Richar Play y Joan Odena Arteneja, d'Uldecona.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Andréu.
Sant de demà.—Sant Martí.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 9
De Málaga y esc. en 6 dias v. «Alcira», de 659 ts., ab efectes, consignat a D. Antoni Mas.
De Bilbao y esc. en 26 dias v. «Cabo Nao», de 997 ts., ab efectes, consignat a D. Marián Pérez.

Despatxadas
Pera Castelló v. noruech «Vignæs», en lastre.
Pera Génova y esc. v. «Alcira», ab ví.
Pera Marsella y esc. v. «Cabo Nao», ab efectes.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27
Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d'ahir.
Interior 54'92 Cubas del 86 62'37
Exterior 59' Cubas del 90 50'87
Colonial Aduanas 90'
Norts Ob. 5 0/0 Almansa
Fransas Id. 3 0/0 Fransa 42'37
Filipinas
PARIS
Exterior 42'15 Norts
GIROS
Paris 36' Londres 34'50
Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los paisos.

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS
CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS
Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:
Interior 54'92 Aduanas 90'
Exterior 59' Norts 24'30
Amortizable 66'75 Fransas 25'75
Cubas 1896 62'37
Cubas 1890 50'87 Obs. 6 0/0 Fransa 81'87
Exterior Paris 42'15 Id. 3 0/0 » 42'62
GIROS
Paris 36' Londres 34'50
Ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.—Compra y venta al comptat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d'or y billetes de tots los paisos.

Gambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Liuradó Prats, D. Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres a 90 dias fetxa.	:	:	:
» a 8 dias vista.	:	:	:
Paris a 8 dias »	:	:	:
Marsella a 8 dias »	:	:	:
VALORS LOCALS			
ACCIONS	DINER	PAPER	OPER.
Gas Reusense.	Ptas. 710	Ptas. 750	
Industriol Farinera		500	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	450	500	
Manufacturera de Algodón		100	
Companyia Reusense de Tranvías			
Companyia Reusense de Tranvías privilegiadas de cinch per 100	200		

Anuncis particulars

LA NEVADA
—Jesús, que freda es aquesta casal
—Donchs nosaltres no ho sentim.
—Filla, donchs jo estich tremolant.
—¡Ah! ja comprench lo motiu.
—Y quin es?
—Que nosaltres aném vestidas ab la confortable tela de CHEVIOT INGLÉS que ven la casa PORTA.

ESCORIAS THOMAS.—
Végis l'anunci de la quarta plana. Dirigirse a casa Gambús, carrer de Vilá Bou) 12.

¡Bona ocasió!

De pás per aquesta població lo senyor Serrano y sa senyora, ensenyarán la pintura imitació al brodat so-

bre vellut, satí, porcelana y pell per lo módich preu de CINCH DUROS, en la Fonda.

Preu de la ensenyansa a domicili

Una persona sola	20 duros
Dos » reunidas	15 »
Tres » »	10 »
Y quatre	5 » una.

No s'necessitan mollos ni aparatos; tampoch es necessari possehir lo dibuix, puig es nou procediment per lo qual ve ensenyantse a joves de 12 anys endavant. S'adverteix al públich que las personas que desitjin apendre aquest invent ho diguin immediatament, puig aquestos senyors de no presentarse llissos sortirán en breu d'aquesta ciutat.

Fonda de las Cuatre Provincias

¿Qué es hernia?

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgarmet s'anomena quebradura, qubranca, relaxació. (Trencat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Cómo se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), més ó menós tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las mes de las vegadas tirantse al llit.

¿Quinas son sas consecuencias?

La persona que sofreix aquesta dolencia organica, que apareix molts vegadas insensiblement y per relaxacia natural dels teixits, ó be a consecuencia d'un estors voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament a una mort horrible; per aixó hasta una mala digestió, ó una petita inflamació en la vora de l'anella u obertura que deix passar l'intestí pera efectuar-se la estrangulació del mateix.

Consecuencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui el nom de braguer ja las suficient pera aliviar sa dolencia, qua nno es aixís, sino que es precis que el braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexpertas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguerets de cauchou, ab resort pera la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omoplátics pera evitar lo carregament d'espallias.

Faixas hipogástricas pera correjir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias, ab clarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

TALONARIS

pera la rifa de Nadal
Se venen en la impremta d'aquest diari.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companyia comich-dramática de don Wenceslao Bueno.

Funció pera avuy.—3.ª d'abono de la 2.ª sèrie.—La preciosa comedia en dos actes «Perecico», l'aplaudida pessa en un acte «Los domadores» (estreno), y l'aplaudit juguet en un acte «El bigote rubio».—En los intermedis lo Sexteto executarà las pessas següents: «Carmen», (preludi) Bizet.—«Al pié de la reja», (serenata) Carreras.—Tres jolies, (wals) Waldteuffel.—«Lohengrin», (marxa) Wagner.

Entrada a localitat 3 rals.—Id. al Paradís, 2.
A tres quarts de nou.

TELEGRAMAS

Madrid 9.

«La Correspondencia» atribuheix a un alt personatge ministerial la noticia de que hi ha un sindicat que vol explotar las Filipinas baix la soberania d'Espanya, oferint quatre cents milions de pesos. Segons aquesta noticia, lo sindicat no es americà, sino europeu y creat per la iniciativa d'un altíssim personatge, sens dubte Guillém de Alemania.

«El Liberal» clama contra les autoritats de Jaen, que en menos d'un mes han reduhit a presó a tres directores de periódichs que no volen rebre sa informació en los centros oficials.

Lo Senat de Brusselas ha aprobat per unanimitat una moció felicitant al czar per lo del desarme.

Lo «Baltimore Sun» condemna ab energia los procediments del Govern dels Estats Units, y diu que en endavant ningú creurá en las protestas d'humanitat y desinterés dels yankees.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

Llegim:

«Lo Foment del Treball Nacional de Barcelona rebé l'següent cablegrama de Manila, que s'afanya a transmetre al president del Consell de ministres:

«Catorze mil espanyols presoners insurrectes careixen aliments.

Cassino Espanyol, iniciador suscripció pera aliviar sort, prega recabi recursos; remeti urgencia cable president Antoni Tuset».

Lo senyor Sagasta ha contestat ab lo següent telégrama:

«En vista de son telégrama d'anit, s'han donat las instruccions necessarias al governador general de Filipinas; pero convé que la Cambra de Comers y l'Cassino Espanyol de Manila perseverin en sos humanitaris propòsits d'acort ab aquella autoritat superior».

Diu lo *Diario del Comercio* de Tarragona:

«Se diu que entre alguns elements d'aquesta ciutat existeix lo projecte d'establir un torn de pá en vista del elevat preu a que s'expendeix en la actualitat dit article de primera necessitat y ab lo fi de lograr son abaratament.

Celebrarém que l'projecte se porti a la práctica».

Ha sigut trasladat a la cátedra de Física y Quimica del Institut de Cuenca, ab lo sou de 3.000 pessetas, don Antoni Valero Garcia, actual catedrático d'igual assignatura de nostre institut.

Nos diuhen de Valls:

Está de enhoramala la fabrica del senyor Dasca y Boada, donchs no sols ha sufrert las desgracias del incendi a Pont de Armentera, si no que també se ven era obligada a suspendre sos treballs en los telers de Valls, Cabra y Sarreal per la falta de filats que proporcionava la primera.

A consecuencia d'aixó quedarán hon número de familias sense treball».

A Perelló una jove recent casada, aprofitant la ausencia de son espós, se dispará un tiro en lo costat esquerre, atravesant lo projectil lo pulmó.

Diu «El Imparcial» que ls enginyers del «Post Office» inglés s'ocupan, desde fa poch temps, en posar un enorme cable telegráfic y telefónich de Londres a Barcelona.

Aquest cable es lo més grós que s'ha conegut, puig que son diámetro arriba a vuyt centímetres y s'compon de «setanta sis» fils de coure, cada un dels quals pesa cinquanta grams per metre, embolicats dos a dos en un tubo de paper.

Lo feix de 76 kilos está tancat en un tubo de plom; es subterrani en tot son trajecte, que alcanza a 180 kilómetres, y pesa en total més de 3.400.000 kilógrams.

Llegim en El Nuevo Diario de Tortosa:

«Son escasas las transaccions d'oli que s'fan en nostre mercat, degut a la mitjana calitat del mateix y a la falta de comissions extranjeras.

Lo preu de dit caldo oscila entre tretze y quinze pessetas lo canti.

En lo vehí poble de Perelló se paga lo canti fins a setze pessetas».

Lo recaudat en la Administració de Consums en lo dia d'ahir per diferents especies puja la quantitat de pessetas 1004'72.

Secció oficial

Associació Agrícola de Reus y sa Comarca

La Junta Directiva de la mateixa y Comissió de la brisa, convocan a tots los propietaris agricultors que tinguin la brisa estivada en los cups de la mateixa a una reunió que tindrà lloch demá dijous dia 10, a dos quarts de nou del vespre, en lo primer pis de la casa número 5 del carrer de la Galera.

Reus 9 Novembre de 1898.—Lo President accidental, Pau Casas Carnicer.

Registre civil

del dia 8 de Novembre de 1898

Naixements

María dels Dolors Masdeu Grau, de Joan y Raimunda.—Antoni Fallada Corbella, de Antoni y Maria.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Cap.

Pildoras de la Pell-Roja

Preparació especial de Joseph M. Font

(FARMACIUTICH)

Demaneu tots los que tingueu tos en qualsevol Farmàcia encara aquells que no hagin conseguit alivi ab cap altre de tots los acreditats específichs coneguts, tota vegada que ellas constitueixen un preciós medicament pera combatrela.

Preu 1 pesseta capsas

Nota.-Se envian per correu certificadas sens augment de preu als pobles ahont no hi hagi farmacia sempre que's demanin duas capsas.

FARMACIA CENTRAL

ESPANYOLA

Pelayo, 42
Barña.

Publicacions regionalistas que's reben en aquesta Redacció.

«La Rensixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», setmanari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenal de Catalunya, «L'Art del Pagès», quinzenal, «L'Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona. «La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich. «La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes. «L'Olotí», setmanari de Catalunya, de Olot. «Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés. «Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona. «La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers. «El Vendrellenés», setmanari de Catalunya, del Vendrell. «La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia). «Euskalduna», «Euskalzale», setmanaris de Bilbao (Bizcaya). «El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

Caramelos Pectorals

DEL

Metje Salas

Modificadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aèrea, disminueixen y fluidifican la viscositat del moch bronquial, facilitan la expectoració, treuen la Tos y aumentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficaç pera combatre la Tos del Dengue, Bronquitis aguda y crónica, Asma, Enfisema pulmonar, Catarros crònic, sech y espasmòdic, Coqueluche, Tos del sarampió y ferina y finalment totas las afeccions de las vías respiratorias. Se componen d'estimulants vegetals, sense que en sa preparació s'emplehin narcòtics ni medicaments perillosos, per lo que poden ser presos sens cap temor y en qualsevol quantitat, lo mateix per los noys que per las personas majors.

Son bon sabor, fa sian presos fins ab avides per los noys a quins es tan difícil ferloshi pendre medicaments.

A cada capsas acompanya un prospecte.

Dipòsits en totas las provincias

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, núm. 80 - REUS.

Demanis en totas las Farmacias de la provincia

Preu de la capsas 6 rals

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

ESCORIAS THOMAS SALES DE STASSFURT

COM ADO FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més eficaç, lo més durader

balx garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D'EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l'empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Novembre de 1898

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortiran de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos Aires los magnífichs y ràpids vapors francesos

lo dia 11 de Novembre lo vapor "Provence"

lo dia 21 de "Espagne"

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo dia 26 de Novembre pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires lo grandió y acreditat vapor francés

FRANCE

Consignataris a Barcelona, RIPOL y C., Plasse de Palacio, -Barcelona.